

4.2.1 Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan oppimisen tuen ja erityisopetuksen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

Tukitoimista, erityisopetuksesta ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille

Tukitoimista, erityisopetuksesta ja niitä koskevista oikeuksista tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille opinto-oppaassa, koulun kotisivuilla, Wilmassa sekä huoltajienilloissa. Aineenopettajat, erityisopettaja ja opinto-ohjaaja tiedottavat opiskelijoille tukitoimista opetuksen yhteydessä.

Tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi

Opiskelijan tuen tarvetta arvioidaan lukio-opintojen alussa ja säännöllisesti opintojen edetessä. Opiskelijaa ja huoltajia kannustetaan oma-aloitteisesti ja aktiivisesti tuomaan esille opiskelijan tuen tarpeita.

Aineenopettajat tekevät havaintoja opiskelijan oppimisesta ja arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan kanssa. Aineenopettaja tekee tuen tarpeen arvioinnissa yhteistyötä tarvittaessa huoltajan, erityisopettajan ja ryhmänohjaajan kanssa.

Erytisopettaja arvioi opiskelijan oppimisen tuen ja erityisopetuksen tarvetta. Tuen tarpeita selvitetään lukion alussa esimerkiksi lukiseulan ja –testin ja matematiikan lähtötasotestin avulla sekä haastatteleamalla opiskelijaa ja tarvittaessa hänen huoltajaansa. Arvioinnissa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan perusopetuksen tuen asiakirjoja ja asiantuntijalausuntoja. Opintojen aikana erityisopettaja arvioi tuen tarvetta tehden yhteistyötä opiskelijan ja aineenopettajien sekä tarvittaessa huoltajan, opiskelijahuollon toimijoiden ja muiden asiantuntijoiden kanssa.

Ryhmänohjaaja seuraa säännöllisesti ohjausryhmänsä opiskelijoiden koulunkäyntiä, opintojen etenemistä ja hyvinvointia ja tekee samalla havaintoja mahdollisista tuen tarpeista.

Ryhmänohjaaja tekee seurannassa tarvittaessa yhteistyötä huoltajan, opettajien, opiskelijahuollon toimijoiden ja muiden asiantuntijoiden kanssa.

Oppimisen tuen tai erityisopetuksen tarpeen arvioimiseksi ja tuen suunnittelemiseksi voidaan kutsua koolle opiskelijakohtainen palaveri. Palaveriin osallistuvat opiskelija, alaikäisen opiskelijan huoltaja ja tarvittava opetus- ja opiskelijahuollon- ja muu henkilöstö.

Mikäli opiskelija on saanut perusopetuksessa oppilaskohtaista tai erityistä tukea, siirtää lähettävä koulu tukea koskevat päätösasiakirjat lukiolle. Tarvittaessa lähettävältä koululta voidaan pyytää opiskelijan ja huoltajan suostumuksella myös pedagogiset asiakirjat. Päätöksiä ja asiakirjoja käytetään apuna arvioitaessa lukio-opintojen alussa opiskelijan oppimisen tuen ja erityisopetuksen tarvetta.

Oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttaminen

Opiskelija voi hakeutua oma-aloitteisesti tai opettaja tai opinto-ohjaaja voi ohjata hänet tukitoimien pariin. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa vastaan oppimisen tukea.

Oppimisen tuen pääpaino on helposti saavutettavassa ja ennaltaehkäisevässä tuessa. Tuki suunnitellaan ja toteutetaan yksilöllisesti opetushenkilöstön yhteistyönä. Suunnittelussa ovat mukana opiskelija, tarvittaessa tämän huoltaja ja opiskelijan luvalla myös muita asiantuntijoita.

Aineenopettaja antaa tukea omassa oppiaineessaan. Hän huomioi opiskelijoiden tuen tarpeet opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Mikäli aineenopettaja havaitsee tuen tarpeita, keskustelee hän opiskelijan kanssa ja tarjoaa tukea. Aineenopettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa ja konsultoi tarpeen mukaan erityisopettajaa ja muita asiantuntijoita tuen järjestämisessä. Tuki voi olla esimerkiksi eriyttämistä, monipuolisten opetusmenetelmien ja -järjestelyjen käyttämistä, vaihtoehtoisia tapoja antaa näyttöjä, kielitaidon vahvistamista tai tukiopetusta. Tukiopetus voi kohdistua ainesisältöjen lisäksi esimerkiksi opiskelutaitoihin, opiskelutekniikkaan tai kielitaidon vahvistamiseen. Tuki voidaan kohdentaa yksilölle tai ryhmälle. Tarvittaessa aineenopettaja ohjaa opiskelijan erityisopettajalle, opinto-ohjaajalle tai opiskeluhuollon palveluihin.

Erityisopettaja konsultoi aineenopettajia tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Hän suunnittelee opiskelijan tarvitsemaa tukea yhteistyössä opiskelijan ja aineenopettajien sekä tarvittaessa huoltajan, opiskelijahuollon toimijoiden ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Tuki voi olla esimerkiksi pedagogisia järjestelyjä, erilaisia tapoja osoittaa osaamista tai muita oppimista tai näyttöjen antamista tukevia erityisjärjestelyjä.

Erityisopettaja antaa opetusta, tukea ja ohjausta esimerkiksi tuen tarpeiden selvittämisessä, opiskelu- ja lukitaidoissa, opiskelutekniikoissa, ajanhallinnassa, tehtävien aikatauluttamisessa ja valmiiksi saattamisessa sekä itsenäisessä ja tavoitteellisessa opiskelussa. Erityisopettajan tuki voi olla yksilökohtaista, ryhmämuotoista tai samanaikaisopetusta.

Erityisopettaja arvioi ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen tarvetta ja ohjaa opiskelijaa tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyhakemuksen tekemisessä.

Ryhmänohjaaja keskustelee opiskelijan kanssa havaitessaan tuen tarpeita. Tarpeen mukaan ryhmänohjaaja tiedottaa opiskelijan tuen tarpeista huoltajaa, aineenopettajaa ja erityisopettajaa. Ryhmänohjaaja voi myös ohjata opiskelijan erityisopettajalle, opinto-ohjaajalle tai opiskeluhuollon palveluihin tuen saamiseksi.

Opinto-ohjaaja antaa tukea ja ohjausta esimerkiksi opintojen suunnittelussa ja opiskelutekniikoissa.

Opiskelijalle annetaan erityisopetusta, mikäli muu oppimisen tuki ei ole riittävää opiskelijan tuen tarpeeseen nähden ja hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi. Erityisopetus on oppimisen tukea systemaattisempaa, tavoitteellisempaa, säännöllisempää ja pitkäkestoisempaa tukea.

Erityisopettaja suunnittelee tukitoimet opiskeluun ja osaamisen osoittamiseen yhdessä opiskelijan ja aineenopettajien kanssa. Tuen suunnittelussa voi olla mukana huoltaja, opinto-ohjaaja, opiskeluhuoltohenkilöstö ja muita asiantuntijoita. Erityispedagogisista tukitoimista vastaa erityisopettaja. Muita tukitoimia toteutetaan opetus- ja ohjaushenkilöstön sekä opiskeluhuollon yhteistyönä. Erityisopetuksen rinnalla opiskelija voi saada edelleen oppimisen tukea, kuten tukiopetusta.

Jos pedagoginen tuki ei ole riittävää, voi opiskelija saada tukea ja ohjausta myös opiskeluhuollon henkilöstöltä. Lisäksi lukiossa tarjotaan oppimista ja hyvinvointia tukevia opintoja, joissa

keskitytään esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan ja eri oppiaineiden ainesisältöjen opiskeluun.

Tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan

Erityisopettaja kirjaa oppimisen tukeen ja erityisopetukseen liittyvät tukitoimet ja niiden mahdolliset muutokset opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan tämän pyynnöstä tai suostumuksella.

Tukitoimista vastaava opettaja tai opinto-ohjaaja kirjaa antamansa tuen opiskelijan tietoihin sähköiselle lomakkeelle ja huolehtii siitä, että opiskelija on tietoinen mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Tukitoimet kirjataan, vaikka opiskelijalle ei olisi avattu henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Tuen ja erityisopetuksen toteutumisen seuranta ja arviointi

Opiskelija arvioi oppimistaan, tuen tarvetta ja tuen riittävyttä säännöllisesti. Huoltajalla on mahdollisuus osallistua tuen toteutumisen ja riittävyyden arviointiin esimerkiksi oppilaskohtaisten palaverien yhteydessä tai ottamalla yhteyttä opettajiin tai opinto-ohjaajaan.

Aineenopettaja arvioi tuen toteutumista ja vaikuttavuutta opetuksen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin yhteydessä.

Ryhmänohjaaja, erityisopettaja ja opinto-ohjaaja arvioivat yhteistyössä säännöllisesti opiskelijoiden tuen toteutumista ja tuen vaikuttavuutta.

Erityisopetuksen päätös

Erityisopettaja valmistelee erityisopetuksen päätösehdotuksen yhteistyössä aineenopettajien ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden kanssa kuultuaan opiskelijaa ja huoltajaa.

Sivistysjohtaja tekee erityisopetuspäätöksen rehtorin esityksestä.

Erityisopetuspäätös voidaan purkaa, mikäli tuen tarve poistuu tai jos opiskelija ei sitoudu hänelle tarjottuihin tukitoimiin.

Opiskelijan ja huoltajan kuuleminen erityisopetuksen päätöksessä

Erityisopettaja kuulee opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa valmistellessaan erityisopetuksen päätöstä.